Glaukóm

Zverejnené: 24. februára 2026 | Autor: Mgr. Hana Neuschlová

Glaukóm (zelený zákal) je očné ochorenie, ktoré spôsobuje poškodenie zrakového nervu, často v dôsledku vysokého tlaku vo vnútri oka (nazývaného vnútroočný tlak). Ak sa nelieči, toto poškodenie môže viesť k strate zraku alebo dokonca k slepote.

Glaukóm sa vyskytuje častejšie (a zároveň je často aj závažnejší) u africkej, ázijskej a hispánskej populácií.

Prečo je zrakový nerv dôležitý?

Zrakový nerv spája oko s mozgom a prenáša vizuálne signály, ktoré umožňujú vidieť. Po poškodení je strata zraku zvyčajne trvalá.

Príčiny glaukómu

Glaukóm často vzniká v dôsledku zhoršeného odtoku tekutiny v oku (komorovej vody), čo vedie k zvýšeniu tlaku.

Medzi bežné príčiny patria:

- Upchaté drenážne kanáliky (primárny glaukóm s otvoreným uhlom)
- Poranenie, zápal alebo operácia oka – môžu ovplyvniť drenáž alebo spôsobiť sekundárny glaukóm
- Genetické faktory
- Určité lieky (najmä steroidy)
- Iné ochorenia alebo nádory (diabetes, vysoký krvný tlak alebo migrény)

Typy glaukómu

1. Primárny glaukóm s otvoreným uhlom (najčastejší)

- Vyvíja sa pomaly a bezbolestne.
- Tekutina odteká príliš pomaly → tlak sa hromadí.
- Často zostáva bez povšimnutia, kým sa neobjaví strata zraku.

2. Glaukóm s uzavretým uhlom

- Náhle, bolestivé zvýšenie očného tlaku.
- Vyžaduje si neodkladnú liečbu.
- Príznaky: bolesť očí, rozmazané videnie, bolesť hlavy, nevoľnosť.

3. Glaukóm s normálnym napätím

- K poškodeniu zrakového nervu dochádza aj pri normálnom očnom tlaku.
- Príčina nie je úplne objasnená.

4. Vrodený glaukóm

- Prítomný pri narodení; zriedkavý.
- V dôsledku abnormálneho vývoja oka.

5. Sekundárny glaukóm

- Spôsobený iným ochorením (napr. cukrovkou, zápalom, traumou, nádormi).

Príznaky glaukómu

Príznaky závisia od typu glaukómu a od toho, ako rýchlo sa vyvíja.

Pri glaukóme s otvoreným uhlom (najčastejší):

- Je bezbolestný a nemá žiadne skoré príznaky, postupuje veľmi pomaly
- Postupná strata periférneho (bočného) videnia

- Tunelové videnie v pokročilých štádiách

Pri glaukóme s uzavretým uhlom (akútny):

- Náhla, silná bolesť oka
- Nevoľnosť/vracanie
- Rozmazané videnie alebo kruhy okolo svetiel
- Červené oči
- Bolesť hlavy

Ide o lekársku pohotovosť – je potrebná okamžitá liečba, aby sa zabránilo trvalej strate zraku.

Diagnostika

1. Meranie vnútroočného tlaku (tonometria) – vyšší tlak zvyšuje riziko glaukómu (normálny rozsah: ~10–21 mmHg)
2. Testovanie zorného poľa – detekuje slepé škvrny alebo stratu zraku
3. Vyšetrenie zrakového nervu
4. Meranie hrúbky rohovky

Liečba

Liečba sa zameriava na zníženie vnútroočného tlaku (IOP), aby sa zabránilo ďalšiemu poškodeniu zrakového nervu.

1. Očné kvapky (analógy prostaglandínov, beta-blokátory, alfa-agonisty,...) – znižujú očný tlak znížením produkcie tekutiny alebo zlepšením drenáže, používajú sa ako liečba prvej línie.
2. Perorálne lieky (acetazolamid) – niekedy sa používajú v kombinácii s kvapkami.
3. Laserová terapia – zlepšuje drenáž tekutín (napr. laserová trabekuloplastika).
4. Chirurgický zákrok – trabekulektómia, drenážne implantáty alebo minimálne invazívna operácia glaukómu (MIGS).

Záver

Glaukóm je progresívne ochorenie oka, ktoré poškodzuje zrakový nerv, často v dôsledku zvýšeného vnútroočného tlaku. Tento tlak sa hromadí, keď drenážny systém oka nefunguje správne. Riziko jeho rozvoja sa zvyšuje vo veku 40 – 60+ rokov.

Strata zraku spôsobená glaukómom je nezvratná, ale včasná liečba môže spomaliť alebo zastaviť jej progresiu.

Odporúčanie pre pacientov:

- Sledovanie zmien videnia a pravidelné očné kontroly každých 3 – 12 mesiacov, v závislosti od závažnosti ochorenia.
- Dodržiavanie liečby je kľúčom k prevencii slepoty.
- Manažment ostatných prítomných ochorení (napr. cukrovka alebo hypertenzia).

Mgr. Hana Neuschlová